

1. כללי

- 1.1. רשות הטבע והגנים (להלן: "**הרשות**") היא תאגיד סטטוטורי הפועל על פי חוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, תשנ"ח- 1998 (להלן: "**חוק גנים ושמורות**").
- 1.2. הרשות מפקדת על ביצועם ואכיפתם של מספר חוקים, בהם חוק גנים ושמורות, החוק להגנת חייית הבר, תשט"ו- 1955 (להלן: "**חוק חייית הבר**") והתקנות שהותקנו לפיהם וכן על מספר חיקוקים נוספים שעניינם שמירת טבע, נוף, מורשת וסביבה (להלן כולם ביחד: "**החיקוקים**").
- 1.3. במסגרת אחריות הרשות מכוח החיקוקים, פועלת הרשות בין היתר למען השמירה על בתי הגידול הטבעיים, תפקוד המערכת האקולוגית ושמירה על מגוון בעלי החיים.
- 1.4. על פי החיקוקים, נחשי ארץ ישראל הינם חיות בר מוגנות וכן מהווים ערכי טבע מוגנים באופן בו אין לפגוע בנחשים, ללכדם, להחזיקם או להעבירם אלא בהיתר מרשות הטבע והגנים.
- 1.5. נהל זה מבטל כל נהל אחר שהוא ביחס ללוכדי נחשים.
- 1.6. נהל זה נכתב בלשון זכר מטעמי נוחות הכתיבה בלבד, יובהר כי כל פניה בלשון זכר הכוונה היא לנשים וגברים כאחד.

2. מטרת הנהל

קביעת מדיניות ומסלול הסמכה למתן היתרים ללכידת נחשים בהתאם לחיקוקים.

3. הגדרות

- 3.1. "**הרשות**" – רשות הטבע והגנים.
- 3.2. "**חוק גנים ושמורות**"- חוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, תשנ"ח- 1998.
- 3.3. "**תקנות גנים ושמורות (איסור פגיעה)**"- תקנות גנים לאומיים, שמורות טבע ואתרי הלאום (איסור פגיעה בערכי טבע מוגנים), תשמ"ד- 1983.
- 3.4. "**ערך טבע**"- כמוגדר בחוק גנים ושמורות- "כל דבר או סוג דברים שבטבע או חלק מהם, חי, צומח או דומם, שמקורם בשטח המדינה או מחוצה לו".
- 3.5. "**ערך טבע מוגן**"- ערך טבע מן המפורטים בתוספת לאכרזת גנים לאומיים שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה (ערכי טבע מוגנים), התשס"ה- 2005.

- 3.6. **"חוק חיית הבר"** - החוק להגנת חיית הבר, תשט"ו-1955.
- 3.7. **"תקנות חיית הבר"** - תקנות להגנת חיית הבר, תשל"ו-1976.
- 3.8. **"חיית בר"** - כמוגדר בחוק חיית הבר - "יונק, עוף, זוחל או דו-חיים, או כל חלק ממנו, או תולדה שלו, שמקורו בשטח המדינה או מחוצה לו, שאין טבעו לחיות במחציתו של אדם".
- 3.9. **"חיית בר מוגנת"** - חיית בר שאינה ציד (חיית בבר ששר החקלאות הכריז עליה שהיא ציד), אינה מזיק (חיית בר ששר החקלאות הכריז עליה שהיא מזיק) או חיית בר מטופחת (מין, תת מין או זן של חיית בר, שטופח או פותח לצרכי גידולו בשביה למטרות מסחר, והוכרז על ידי שר החקלאות ככזה).
- 3.10. **"המנהל"** - מנהל רשות הטבע והגנים, או מי שהסמיך.
- 3.11. **"פגיעה"** - כמוגדר בס' 33 לחוק גנים ושמורות - "לרבות השמדה, הריסה, שבירה, חבלה, קטיפה, עקירה, נטילה, שליה, הרעלה, שינויה של צורה או של תנוחה טבעית של ערך טבע או הפרעה למהלך התפתחותו הטבעית, לרבייתו או לשמירתו".
- 3.12. **"המערכת הממוחשבת"** - תוכנת מחשב המשמשת לניהול ומעקב אחר מתן היתרים ללכידת נחשים.
- 3.13. **"שדה"** - שדה להזנת פרטים בתוכנה.
- 3.14. **"היתר" או "היתר החזקה"** - כמשמעותו בסעיף 8(א)(3) לחוק חיית הבר ושניתן על פי סעיף 9 לחוק חיית הבר, ללכידה והחזקת נחשים עד לשחרורם.
- 3.15. **"עבירה חמורה"** - עבירה על חוק גנים ושמורות ותקנותיו ו / או על החוק להגנת חיית הבר ותקנותיו וכן על יתר חיקוקי הרשות שעניינה: פגיעה בגן לאומי / שמורת טבע / חיית בר / חיית בר מוגנת / ערך טבע / ערך טבע מוגן, החזקה / העברה של חיית בר / ערך טבע מוגן ללא היתר או בניגוד לתנאי ההיתר, עבירת ציד, צידה, עבירת סחר וכו'.
- יובהר כי אין המדובר ברשימה סגורה וכל עבירה תיבחן בכפוף לנסיבות העבירה ולנסיבות ביצוע העבירה ועל פי שיקול דעת המנהל.**
- 3.16. **"מנהל המחלקה"** - מנהל המחלקה שבאחריותו תחום לכידת הנחשים באגף להגנה על החי והצומח ברשות, או מי שהסמיך.
- 3.17. **"גן חיות"** - מקום המחזיק דרך קבע בעלי חיים בשביה (בעלי חיים - בעל חוליות למעט אדם כהגדרתו בחוק צער בעלי חיים (הגנה על בעלי חיים), תשנ"ד-1994).

4. אוכלוסיית היעד לקבלת היתר

- עובדי רשויות מקומיות, גני חיות, גופים אשר במסגרת תפקידם יעסקו בלכידת נחשים.
- אזרחיים פרטיים הנדרשים / מעוניינים לעסוק בלכידת נחשים, בעלי משקים וכו'.

5. מאפייני ההיתר

5.1 היתר ללכידת נחשים יינתן בכתב על ידי המנהל, אשר רשאי להגביל את ההיתר בתנאים שירשמו בו.

5.2 היתר יינתן לשנה ובתום השנה ההיתר יפוג ובאחריות בעל ההיתר לפעול לחדשו.

5.3 ההיתר הינו אישי, אינו ניתן להעברה ויהיה על שם אדם פרטי.

5.4 היתר לעובדי רשויות מקומיות וגני חיות יהיה היתר הנושא את שם העובד והגוף בו הוא עובד ותוקפו יהיה לשנה, אולם בהיתר תירשם הערה כי תנאי לתוקפו (למשך שנה) **יהיה כל עוד העובד עובד ברשות המקומית או בגן החיות והוא פועל במסגרת מקום עבודתו**, והוא יפוג עם סיום עבודתו באותו מקום גם אם לא חלפה שנה. בנוסף ירשם בתנאי ההיתר כי על בעל ההיתר לעדכן במערכת הממוחשבת על סיום עבודתו במקום העבודה.

יובהר, כי אדם שתוקף ההיתר פג בעקבות סיום עבודתו ברשות המקומית / גן החיות ומעוניין לחדשו, יפעל בהתאם להוראות ס' 8 ו 9 לנוהל זה לחידוש ההיתר.

כן יובהר, כי גם אם לא חלפה שנה, אך ההיתר פג בעקבות סיום עבודה ברשות מקומית/ גן חיות, ואותו אדם מבקש חידוש היתר באופן פרטי, חידוש ההיתר מחייב תשלום אגרה שנתית הנדרשת ככל חידוש היתר ומעבר מבחן עיוני בציון 80 לפחות לצורך קבלת היתר ללכידה ושחרור נחשים בכל הארץ. במידה ואותו אדם נכשל במבחן העיוני, יינתן לו מועד למבחן נוסף, במידה ויכשל גם בו, יחויב לעבור קורס לוכדי נחשים בתשלום (כמתואר בס' 6).

5.5 בעל היתר יעדכן את הרשות על כל שינוי שחל בפרטיו האישיים (כולל שינוי בהצהרות שנתן לצורך קבלת ההיתר).

5.6 מחזיק בהיתר יגיש דיווח לכידות ושחרור בשנה החולפת באמצעות המערכת הממוחשבת, וזאת גם אם אין ברצונו להגיש בקשה לחידוש היתר. באפשרות הרשות לדרוש מבעל היתר להגיש דיווח לכידות ושחרורים במועדים נוספים על פי שיקול דעתה.

* יובהר כי אין במתן היתר מטעם הרשות כדי להוות את הרישיונות וההיתרים הנדרשים עפ"י כל דין לצורך מתן השירות ו/או ניהול עסק וכי הרשות לא תישא בכל אחריות לפעולות בעל ההיתר ואינה אחראית על התעריף הנלקח על ידי בעל ההיתר עבור עבודתו.

6. תנאים למתן היתר

- המבקש הגיע לגיל 18.

- המבקש לא הורשע ולא נוהל כנגדו הליך פלילי או מנהלי בגין עבירה חמורה במשך חמש השנים האחרונות. ככל שהורשע או נוהל כנגדו הליך כאמור יבוצע לו על ידי המנהל שימוע בכתב / בעל פה ובו תינתן למבקש ההזדמנות לעלות טענותיו ולמנהל יהיה שיקול הדעת בהתאם לנסיבות שלפניו האם ליתן למבקש היתר או לא או ליתן לו היתר בתנאים.
- השתתפות בקורס לוכדי נחשים בתשלום, אשר תכניו יקבעו ויועברו על ידי האגף להגנה על החי והצומח ברשות, בשיתוף פעולה ובניהול אדמיניסטרטיבי של כל גוף שיבחר מטעם הרשות, ועמידה בהצלחה במבחן עיוני בציון של 80 ובמבחן מעשי (עובר / לא עובר) אשר יערכו בתום הקורס.
- הקורס יתקיים מעת לעת ועל פי הצורך ומספר המקומות בו מוגבל.
- בעת רישום המבקשים לקורס, רשאי המנהל לשיקול מתן דין קדימה להשתתפות בקורס, למבקשים כגון עובדי רשויות מקומיות אשר יעניקו לציבור שירות ללכידת נחשים בחינם וכן לקבוע את מספר המשתתפים בקורס בהתאם לשיקול דעתו.
- במידה ומבקש ההיתר נכשל באחד המבחנים, יינתן לו מועד למבחן נוסף, במידה ויכשל גם בו, יחויב מבקש ההיתר לעבור קורס נוסף בתשלום.
- תשלום אגרת החזקה שנתית בהתאם לקבוע בתקנות חיית הבר.
- המנהל רשאי לדרוש עמידה בתנאים נוספים הנחוצים לשיקול דעתו לצורך מתן ההיתר.

7. הגשת בקשה להיתר- תעשה באמצעות מערכת ממוחשבת

- 7.1 על המבקש למלא במערכת בשדות המתאימים את פרטיו האישיים, פרטי התקשורת, פירוט אודות עבודתו ורצונו לקבל היתר, פירוט אודות הרשעות / ניהול הליך פלילי כנגדו בגין עבירה חמורה, וכן יעלה למערכת תמונה עדכנית שלו.
- 7.2 על מבקש ההיתר להירשם לקורס לוכדי נחשים, באמצעות המערכת הממוחשבת באתר האינטרנט של הרשות.
- 7.3 באחריות מנהל המחלקה לעבור על הבקשה ולבדוק את עמידתו של המבקש בתנאי בקשה להיתר (כולל אי הרשעה או ניהול הליך פלילי בעבירה חמורה).
- 7.4 המנהל רשאי לדרוש מן המבקש פרטים נוספים הנחוצים, לדעתו, לטיפול בבקשה וכן רשאי לעכב הבקשה עד לקבלת ההבהרות הנדרשות. כן רשאי המנהל לעכב הבקשה עד לבירור בעניין ההליך הפלילי המתנהל כנגד המבקש בגין עבירה חמורה.

7.5 מנהל המחלקה יעביר לאותו גוף שיבחר על ידי הרשות רשימת מבקשים להשתתפות בקורס, והאחרון- יצור קשר עם המבקשים לעדכון אודות הקורס.

7.6 מנהל המחלקה ישלח הודעת דחיה מפורטת למבקשים אשר לא עומדים בתנאי בקשה לקבלת היתר.

7.7 באם הסתיימה מכסת המקומות לקורס, מנהל המחלקה ינהל רשימת המתנה לקורס הבא. יובהר- כי אין בהימצאות ברשימת המתנה עדיפות על פני מבקשים אחרים שעל פי שיקול דעת המנהל יש לתת להם דין קדימה.

8. תנאים לחידוש היתר

- הגשת בקשה לחידוש היתר.
- עדכון פרטים אישיים (כולל שינוי בהצהרות שנתן לצורך קבלת ההיתר).
- אי הרשעה ואי ניהול הליך פלילי או מנהלי כנגד המבקש בגין עבירה חמורה במשך חמש השנים האחרונות. ככל שהורשע או נוהל כנגד מבקש חידוש היתר הליך כאמור יבוצע לו על ידי המנהל שימוע בכתב / בעל פה ובו תינתן למבקש ההזדמנות לעלות טענותיו ולמנהל יהיה שיקול הדעת בהתאם לנסיבות שלפניו האם לחדש למבקש היתר או לא או ליתן לו היתר בתנאים.
- עובד רשות מקומית / גן חיות המבקש חידוש היתר יצרף אישור מאותו גוף כי הוא עובד בו.
- הגשת דיווח אודות לכידה ושחרור נחשים בשנה החולפת ועמידה בתנאי ההיתר.
- תשלום אגרת החזקה שנתית לפי תקנות חיית הבר.
- השתתפות בקורס ריענון בתשלום אחת ל- 5 שנים ומעבר מבחן עיוני בלבד בציון 80 לפחות. במידה ומבקש ההיתר נכשל במבחן העיוני, יינתן לו מועד למבחן נוסף, במידה ויכשל גם בו, יחויב מבקש ההיתר לעבור קורס נוסף בתשלום.
- המנהל רשאי לדרוש עמידה בתנאים נוספים הנחוצים לשיקול דעתו לצורך חידוש ההיתר.

9. תנאים לחידוש היתר לאחר מספר שנים

9.1 במידה ואדם מבקש לחדש היתר אשר פג תוקפו עד שנה- יחולו התנאים החלים על מי שמבקש חידוש היתר (המצוינים בס' 8).

9.2 במידה ואדם מבקש לחדש היתר אשר פג תוקפו בין שנה לשנתיים- בנוסף לתנאים לחידוש היתר המצוינים בס' 8, אותו אדם יידרש לעבור בהצלחה מבחן עיוני בציון 80 לפחות.

9.3 במידה ואדם מבקש לחדש היתר אשר פג תוקפו מעבר לשנתיים- יראו במבקש כמי שמבקש היתר חדש לראשונה ויחולו התנאים המצוינים בס' 6.

10. הגשת בקשה לחידוש היתר- תעשה באמצעות המערכת הממוחשבת

10.1 כשלושה חודשים לפני תום תקופת ההיתר, באחריות מנהל המחלקה לוודא שהמערכת הממוחשבת תשלח לבעל ההיתר הודעת תזכורת למייל כי ההיתר עומד לפוג ויש לחדשו, למייל יצורף קישור למערכת הממוחשבת באתר רשות הטבע והגנים.

מבלי לגרוע מהאמור לעיל, באחריות בעל היתר אשר עומד לפוג, לבקש את חידוש ההיתר באמצעות המערכת הממוחשבת כחודשיים לפני תום ההיתר, גם אם לא קיבל תזכורת כי ההיתר עומד לפוג.

מאחר וההיתר הינו אישי ועל שם אדם פרטי, מבקש אשר הינו עובד גן חיות או רשות מקומית, יגיש הבקשה לחידוש באופן פרטי בצירוף אישור כי הוא עובד באותו גוף.

10.2 המבקש יעדכן את פרטיו במערכת במידה וחל בהם כל שינוי, כולל שינוי בהצהרות שנתן לצורך קבלת ההיתר.

10.3 המבקש יגיש דיווח במערכת הממוחשבת בשדות המתאימים, הכולל פירוט אודות סוגי הנחשים, כמות ופירוט גיאוגרפי מדויק של לכידות ושחרורים שביצע בשנת ההיתר אשר עתיד לפוג.

מאחר וההיתר הינו אישי ועל שם אדם פרטי, מבקש אשר הינו עובד גן חיות או רשות מקומית, יגיש דיווח אודות הלכידות והשחרורים שביצע בשנה החולפת באופן פרטי.

10.4 המנהל רשאי לדרוש מן המבקש פרטים נוספים הנחוצים, לדעתו, לטיפול בבקשה, וכן רשאי לעכב הבקשה עד לקבלת ההבהרות הנדרשות. כן רשאי המנהל לעכב הבקשה עד לבירור בעניין ההליך הפלילי המתנהל כנגד המבקש בגין עבירה חמורה.

10.5 באחריות מנהל המחלקה לעבור על הבקשה ולבדוק את עמידתו של המבקש בתנאי הבקשה לחידוש היתר (כולל אי הרשעה או ניהול הליך פלילי בעבירה חמורה), וכן לוודא שמערכת מבצעת מעקב אחר מספר השנים שאדם עסק בלכידת נחשים, ובחובתו של אותו אדם לעבור קורס ריענון.

11. התליית היתר וקביעת תנאים להיתר

11.1. נתגלתה בעיה מנהלית / מקצועית או נפתח הליך פלילי בגין עבירה חמורה נגד מחזיק היתר בתוקף, יבוצע לו שימוע במשרדי הרשות / שימוע בכתב על ידי המנהל, אשר במסגרתו יפורטו הטענות כנגד מחזיק ההיתר, ולאחרון תהייה האפשרות לעלות טענותיו.

בהתאם לתוצאות השימוע יחליט המנהל האם להתלות את ההיתר עד לתיקון הבעיה המנהלית / מקצועית / בירור ההליך הפלילי בגין עבירה חמורה. כן יוכל המנהל להתנות את המשך קיום ההיתר / חידוש ההיתר בתנאים (כגון: מעבר מבחן, מעבר קורס, מעבר ריענון, וכן תנאים ספציפיים ומקצועיים לפי העניין).

החלטת המנהל תהיה בכתב ומנומקת ותישלח בדואר רשום / חברת שליחויות (או בכל דרך אחרת עם קבלת אישור מסירה) למחזיק ההיתר בעניינו החליט המנהל.

עם סיום ובירור הבעיה המנהלית/ מקצועית/ ההליך הפלילי ביכולתו של אותו אדם לבקש היתר חדש וזה יבחן על ידי המנהל ועל פי הנסיבות.

12. הוראות נוספות

12.1 בעל היתר יפעל בהתאם לתכנים הנלמדים בקורס ועל פי הנחיות פקחי הרשות הרלוונטיים, כמו כן לא יפגע בעל היתר בנחשים וינהג בהתאם לחוק צער בעלי חיים (הגנה על בעלי חיים), תשנ"ד-1994 ולביטחון האישי.

12.2 בעל היתר אשר לכד נחש לא יאחסנו, אלא ישחררו מיד עם לכידתו לאחר ששוחח עם הפקח האזורי הרלוונטי אשר הורה לו היכן לשחרר את הנחש.

12.3 באחריות מנהל המחלקה לפרסם ולעדכן באתר האינטרנט של הרשות את רשימת הלוכדים בעלי היתר בתוקף לידיעת הציבור.

12.4 היתר הניתן על ידי הרשות מעיד על הכשרה מקצועית בלבד (ללכוד, להחזיק ולשחרר נחשים), אשר ניתן על ידי הרשות מכוח אחריותה להגן על חיות בר וערכי טבע מוגנים ואינו מהווה כל אישור / היתר / רישיון אחר על פי כל דין.

הרשות לא תהא אחראית לפעולות הלכוד ו / או לשירות שיינתן על ידו ו / או לתעריף שילקח על ידו ו / או לקיום חובות והפרות על פי כל דין. הערה בעניין תירשם בסמוך לרשימת הלוכדים.

מבלי לגרוע מהאמור לעיל הרשות תברר כל טענה ו / או תלונה שתוגש אליה בגין מקצועיות בעל ההיתר.

רשות הטבע והגנים

נוהל מספר: 00.00.00

שם הפרק: **חטיבת אכיפה**

פרק משנה:

שם הנוהל: נוהל מתן היתרים ללוכדי נחשים

עמוד 8 מתוך 8

תאריך העדכון: **אוגוסט 2016**

האגף להגנה על החי והצומח, יעמיד לרשות מבקשי היתר את האפשרות להגיע למשרדי הרשות על מנת לאפשר למבקשים אשר אין באמצעותם את הכלים או היכולת לבצע פעולות אלו באינטרנט.

אישור הנוהל

גורם מאשר	תאריך אישור	חתימה
מנכ"ל הרשות		
סמנכ"ל הרשות		
מנהל חטיבת כספים ומינהל		
היועץ המשפטי		